

Toimetaja veerg

Päivi Märjamaa,
toimetaja

Kui on külm, on halb, kui liiga soe, pole seegi mõnede arvates hea. Kodus saab rulood päikese kaitseks ette tõmmata ja oma pesa sel moel ülekuumenemise eest kaitsta. Kui siis üle pika aja aken kattest vabastada, võib suure üllatusega tõeada, et keegi on akna taha omalegi pesakese ehitanud.

Suitsupääsukene eesti rahvuslinnuna ilmselt ei tea, et ta peaks rohkem talu-öuedel ringi lendama ning pööningutel ja maakodude räästaalustes oma munad munema ja pojad üles kasvatama.

Igatahes kaks pääsupaari otsustasid tööpoolest urbaniseeruda ja ehitasid oma pesakesed linnakorteri akna kahte ülemisse nurka. Algul, kui seda pooleliolevat ehitustandrit nägema juhtusin, oleksin saanud selle ehitusloata objekti ju praktilistel kaalutlustel veel keelatagi, aga unustasin ennast hoopis aknalauale istuma ja linnukeste tegevust jälgima. Nüüd on pesad täiesti valmis. Kumbki paar on prooviööbimised oma uues kodus juba ära maganud ja tundub, et perekonna juurdekasvuks on kõik ettevalmistused tehtud. Ma tean, et 20 päeva pärast võivad pesas olla juba pojad. Ma mõtlen sellele, et saan pääsude isiklikku elu jälgida praktiliselt oma nina nende koju pistes; näen kuidas mitu pesatäit noori linde saab tublideks sääsepüüdjateks, kuidas vanemad neid hoolde ja armastusega toidavad ja õpetavad ja lõpuks näen sedagi, kuidas kõik see seltskond pesast lahku...

Sarnaselt linnastunud sulelistele on inimene oma majaanemise soovides vahel pisut sassi läinud. Põllud projekteeritakse kandilisteks kruntideks, igavatele platsidele ehitatakse isikupäratud majad ja pärast, et keegi seda koledust ei näeks, piiratakse elamud mullavallide ja taradega.

Linnalähedased põllumaad on juba ehitistega kaetud. Loodetavasti jätkub maakohtades tarkust oma varaga ettevaatlikumalt ringi käia ja kinnisvaraarendaja asemel iseennast ning vanu häid eestlaste elukohavaliku traditsiooni järgida.

Pääsukesed kasvatavad suve jooksul paar pesatäit poegi üles ja lahkuvad, alustades järgmisel aastal nullist. Inimesel võtab kõik rohkem aega. Eksimusi ei või seega eriti palju lubada.

Meil on looduselt paljugi õppida. Kui selline õppetund harva koju kätte tuleb, ei saa ju kingitusest ära öelda.

Ruth Luts,
Puhja Gümnaasiumi lastekoori dirigent

Esimest korda ajaloos külastas 24. mail Eestit kõrge külaline Jaapanist, ühe maailma vanima dünastia esindaja – Tema Majesteet keiser Akihito ja keiserinna Michiko oma saatjaskonnaga. Sellega seoses kutsus EV Välisministeerium ja Kooriühing koore Tallinna Lauluväljakule, kus toimus keisripaari tervituseks korraldatud mini-laulupidu "Rõõm laulust".

Laulukaare alla oli kokku tulnud peaaegu 3500 koorilauljat üle kogu Eesti, sealhulgas ka Puhja Gümnaasiumi lastekoor. Ettekandele tuli valik ühendkoorilaule X Noorte laulupeo Ilmapuu repertuaarist.

Noortel lauljatel oli võimalus laulda koos Eesti tuntud lauljatega. I. Kalda / H. Vilepi laulus "Puu on puude kõrgune" oli solistik Liisi Koikson, A. Mattiiseni / J. Leesmenti laulus „Isamaa ilu hoieldes“ laulsid eeslaulja värsse Lenna Kuurmaa, Gerli Padar ja Ivo Linna.

Koore saatis Üle-Eestiline Noorte Sümfooniaorkester, kontserdi kunstiliseks juhiks oli Aarne Saluveer.

Kontsert õnnestus igati, ühendkoor kõlas puhtalt, jälgiti täpselt dirigenti, lauldi vaimustuse ja rõõmuga.

Lauljatele oli jagatud Jaapani ja Eesti lipud, millega ka rõõmsalt lehvitati nii kõrgetele külalistele kui ka dirigentidele.

Positiivseid vastukajasid kontserdist oli palju ja kuuldavasti jäi keisripaar väga rahule. Ise kohal olles on emotsioonid ikka kirkamad ja tugevamad, oled ju sündmuse keskel, kuuled ja näed paremini, meeled on erksamad.

Lastekooril on hea meel, et selle sõidu ette võtsime: sai oma silmaga keisripaari näha, staaridelt autogramme paluda ja neid pildistadagi, laulurõõmust rääkimata. Enne suvist suurpidu oli see hea kogemus kooslaulmise võlust.

Kerli Deede fotol on lastekoori lauljad ja õpetajad Ruth Luts ning Lea Järv.

Volikogu istungilt

Volikogu istung toimus plaanipäraselt 30. mail k.a. Istungil osales 11 volikogu liiget, puudujateks olid Talis Toompere ja Niina Topoleva.

Väljakuulutatud ja kinnitatud päevakorra järgi algas istung maanõunik Eda Vihandi poolt ettevalmistatud maaküsimustega alljärgnevalt:

1) arutati Vello Lauri taotlust Kaimi külas tema omanduses oleva Tuule kinnistu jagamiseks kaheks eraldi kinnistuks, kusjuures eraldi kinnistu sihtotstarbe muutmisega tootmiskaas. Istungile oli palutud selgitusi andma Vello Lauri ise. Paraku jättis omanik enda teada, mis sugust tootmist või tootmishoonet on kavandatud rajada jagatavale kinnistule. Kuna jagamise toimikuid ei olnud veel vormistatud, ei saanud volikogu ka otsust antud küsimuses vastu võtta. Küsimus tuleb uuesti päevakorda järgmisel istungil.

2) arutati Härjanurme külas OÜ Mailema omanduses oleva Andiko kinnistu jagamise taotlust kolmeks eraldi kinnistuks sihtotstarvet muutmata. Volikogu võttis vastu otsuse Andiko kinnistu jagamise kohta kolmeks eraldi kinnistuks jättes kõikide kinnistute sihtotstarbeks maatulundusmaa;

3) arutati Völlinge külas Kitse kinnistu omaniku Jelena Salu taotlust kinnistu jagamiseks viieks eraldi kinnistuks jättes kõikide sihtotstarbe maatulundusmaa muutmata. Volikogu võttis vastu otsuse Kitse kinnistu jagamise kohta viieks eraldi kinnistuks;

4) arutati Mõisanurme külas Peedumaa kinnistu omaniku Helju Kröönströmi taotlust kinnistu jagamiseks kuueks eraldi kinnistuks, nendest viis kinnistut sihtotstarbega elamumaa ja üks kinnistu sihtotstarbega transpordi ehk teemaaks. Volikogu võttis vastu otsuse Peedumaa kinnistu jagamise kohta kuueks kinnistuks.

Seejärel jagas vallavanem Vahur Jaakma informatsiooni istungitevahelisel perioodil toimunu kohta, millest lühidalt alljärgnevas:

- AS-st Emajõe Veevärk saadud info kohaselt plaanib Vabariigi Valitsus suve jooksul otsustada, kust tulevad lisavahendid projekti kallinemise kompenseerimiseks (kallinemine ca 3 korda, 1,5 miljardit krooni 500 miljoni krooni asemel). Pakkumiskutsed on välja võtnud 7 firmat. Seejärel toimub 22. augustil k.a pakkumiste avamine, mille põhjal saadakse teada ehitushanke hind. Leping ehitustööde

teostamiseks sõlmitakse oktoobris (lähim tähtaeg!) või hiljemalt detsembris. Emajõe Veevärkil on plaan alustada osalist opereerimist juba enne uute rajatiste valmimist. Ehitustööde järjekorra otsused hetkel puuduvad.

- 21. mail toimus lasteaias Puhja aleviku AK arutelu, kus Maaülikooli tudengid esitlesid aleviku üldplaneeringu lahenduse I versiooni (ÜPga tegeleb kaks töörühma); 26.aprillil k.a toimus seltsimajas Puhja aleviku arengukava koostamise avalik koosolek, kus osales 16 inimest, kes täitsid ka küsitluslehed arengukava kohta;

- Räpina Aianduskooli maastikuehituse eriala lõpetaja Kristel Kaerma lõputööna valmib **töö** Puhja pargi kohta. Töö käsitule praegust pargi seisukorda ja esitab pargi rekonstrueerimise projekti koos seletuskirjaga. Töö kaitsmine toimub veebruaris 2008. See võiks tuua ka lahenduse võitlusesse pargis pesitsevate varestega;

- AS Tootsi Turvas planeerib Ulila Laugesoo rappa kaevandusloaga alale poldri ehitust, millega kaasnevad tegevused – projekteerimine, keskkonnamõjude hindamine (KMH), vajalikud ekspertiisid jne;

- remonditööde käigus on valminud Ulila perearstikeskuses Kesk 4 uued ruumid apteegile ning peale rendilepingu sõlmimist võib alustada sissekolimist;

- Puhja perearstikeskuses on remonditud II korruse sansölm, paigaldatud uus välisuku, vahetatud osa aknaid;

- valminud on Puhja Seltsimaja laoruumi laiendus; käib seltsimaja käsitööruumi remont;

- Puhja raamatukogu uued ruumid on ehitajalt vastu võetud 29.mail; alustatud on raamatufondide pakkimist. Planeerime vana raamatukogu sulgemise 19.juunil ja uues kohas avamise (tehnilises mõttes) 24.juulil 2007;

- oleme alustanud valla kruusateede remonti, parima pakkumise tegi OÜ Melior-M Rannust;

Ridaküla detailplaneeringualadele viiva valla kruusatee remondi parim pakkumine tuli Tartu teedevalitsuselt (270 tuhat krooni), tööd teostatakse juuli lõpuks;

- tänavavalgustuse ehitamise ja rekonstrueerimise riigihanke projekti Külad valgeks! raames võitis meie vallas AS Empower hinnaga 1,13 milj krooni; leping on allakirjutamiseks valmis;

- Puhja valla uue arengukava (AK) koostamine tuleb algatada juunikuu volikogus; suvel toimuks profiili koostamine

ja andmete kogumine, sügisel teemarühmade koosolekud, arengukogu kokkukutsumine, avalikkuse kaasamine jms; algatamise põhjusteks:

- olemasolev AK 2001 - 2012 vajab kaasajastamist
- uue AK periood on 2008 – 2021 (laenukohustuse viimase aastani); uus AK kajastab valla strateegilisi eesmäärke
- tegevuskava (so AK üks osadest) 2007–2010 on valminud, tegevuskava tuleb üle- vaadata igal sügisel.

- paika on pandud valla üldplaneeringu koostamise käigu ajagraafik, mille järgi üldplaneeringu kehtestamine on planeeritud 30. oktoobriks k.a.

Volikogu liikmed võtsid vallavanem Vahur Jaakma poolt esitatud informatsiooni teadmiseks.

Vallavalitsus esitas volikogule vallavara eeskirjade kohaselt koostatud otsuste eelnõud vallavara omandamiseks ja võõrandamiseks järgmiselt:

1) AS Revo Kommertsilt Ulila aleviku vee- ja kanalisatsioonitrasside omandamiseks 250 tuhande krooni eest ja seejärel varade tasuta üleandmiseks AS Emajõe Veevärgile;

2) Ulila alevikus Kesk 14-4 kahetoalise korteri, mis vabaneb apteegi ümberkolimisel, müümiseks avaliku suulise enampakkumise korras alghinnaga 180 tuhat krooni;

3) tuletõrjeauto International müümiseks avaliku suulise enampakkumise korras alghinnaga 20 tuhat krooni.

Kõik kolm eelnõud kehtestati volikogu otsustena.

Viimase päevakorrapunktina esitati kinnitamiseks valla 2006. aasta majandusaasta aruanne, mis oli eelnevalt auditeeritud OÜ Audlin vannutatud audiitor Helju Linnase poolt. Ära kuulanud valla finantsjuht Hille Lutsu ettekande, audiitori poolt koostatud märgukirja ja järeldusotsuse ning alalise revisjonikomisjoni esimehe Kaarel Tuvikese arvamuse, otsustati kinnitada valla 2006. aasta majandusaasta aruanne.

Kõikide vastuvõetud otsustega on võimalik tutvuda valla veebilehe vahendusel.

Istungi lõppedes õnnitleti volikogu noori juubilare Talis Tooperet ja Heiki Rokkat ning sünnipäevalist Aivi Pukkit.

Puhja Vallavalitsuse teated

1. Puhja Vallavalitsus müüb avaliku suulise enampakkumise korras tuletõrjeauto International alghinnaga 20 000 krooni.

Enampakkumine viiakse läbi 18. juunil 2007 algusega kell 10.00 Puhja vallamajas. Enampakkumisel osalemiseks registreeruda vallasekretäri juures kuni 18.06.07 kell 10.00.

2. Puhja Vallavalitsus müüb avaliku

suulise enampakkumise korras Ulila alevikus Kesk 14-4 kahetoalise korteri alghinnaga 180 000 krooni.

Enampakkumine viiakse läbi 18. juunil 2007 algusega kell 10.00 Puhja vallamajas. Enampakkumisel osalemiseks registreeruda vallasekretäri juures kuni 18.06.07 kell 10.00.

3. Puhja Vallavalitsus võtab tööle 3-ks kuuks töövõtulepinguga kuupalgaga

2000 krooni heakorra töötaja Puhja alevikus Nooruse tänava korrashoiuks.

Avaldused esitada hiljemalt 14-ndaks juuniks k.a. vallasekretäri.

Info tel 730 0644

4. Seoses valla ametnike suvepuhkusega on ajutiselt valla kantselei avatud tööpäevadel 02. juulist kuni 31. augustini k.a kella 9.00 - 16.00.

Puhja valla üldplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise tegevuskava

*Raido Kutsar,
majandusnõunik*

Puhja Vallavalitsus võttis 14. mail 2007 vastu korralduse nr 74 avalikustada Puhja valla üldplaneeringu (ÜP) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programm.

Üldplaneeringu KSH eesmärgiks on planeeringu elluviimisest tulenevate otseste keskkonnamuudatuste analüüsimine, võimalike kahjulike mõjude prognoosimine ning vajalike leevendavate meetmete väljapakumise. Nimetatud programmiga oli võimalik tutvuda Puhja vallamajas ja valla kodulehel 16. maist kuni 29. maini, ettepanekuid ja vastuväiteid programmi kohta sai esitada kuni 31. maini. Määratud tähtjaks vallavalitsusele ettepanekuid ja vastuväiteid ei laekunud.

31. mail toimus Puhja vallamaja volikogu istungite saalis KSH programmi

avalik arutelu, millest võttis osa 12 inimest. KSH koostaja Kristi Kull tutvustus KSH programmi ning sellele järgnesid kohalolijate küsimused ja ettepanekud.

Alljärgnevalt on toodud Puhja valla üldplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise edasine tegevuskava.

Juuni-juuli

- KSH programmile heakskiidu küsimine Tartumaa Keskkonnateenistusest
- KSH aruande koostamine
- ÜP seletuskirja ja kaardimaterjali koostamine

Juuli

- Valminud on ÜP seletuskiri ja kaardid
- KSH aruanne kooskõlastatud
- ÜP pass on kokku pandud

Juuli-august

- Üldplaneeringu kooskõlastamine

August-september

- ÜP vastuvõtmine ja suunamine avalikustamisele

September-oktoober

- ÜP avalik väljapanek
- Üldplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste arutelu, täienduste sisseviimine

Oktoober-november

- Üldplaneeringu kehtestamine

Täpsemat informatsiooni üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kulgemise kohta on võimalik saada vallavalitsusest (Eda Vihand, tel 730 0642, eda@puhja.ee; Raido Kutsar, tel 730 0649, raido@puhja.ee) ning Kristi Kullilt, kristi.kull@mail.ee.

Puhja aleviku arengukava koostamine jääb suvepuhkusele

*Päivi Märjamaa,
Puhja aleviku arengukava koostamise
juhtgrupi liige*

Puhja aleviku arengukava koostamise juhtgrupp hakkab tibusid lugema ikka sügisel, kevadel sai tehtud vahekokkuvõtte ja korrastatud kogutud materjal.

21. mail toimus Puhja lasteaias Puhja aleviku arengukava suveelne koosolek, kus Eesti Maaülikooli tudengid esitlesid aleviku üldplaneeringu lahenduse esimest versiooni.

Üldplaneeringu lahendused pakutsid juhtgrupile huvi aleviku arengukava seisukohast.

Lisaks aleviku arengukava töörühmale osalesid ühiskoosolekul vallavalitsuse ja maakomisjoni liikmed.

Suve hakul tegeldakse veel arengustrateegiatega kujundamisega, millest tulenevad visioon ja eesmärgid Puhja aleviku arenguks.

Juhtgrupi tegevus jätkub septembris.

Kuidas elab Puhja Gümnaasium?

2006/2007 õppeaasta huvitegevuses

Lea Järv,
Puhja Gümnaasiumi huvijuht

Vaimsus ja hingeline tasakaal. Järjepidevus ja jätkusuutlikkus. Uued ideed ja muutumine. Oskus rohkem mõelda ja kuulata. Need olid selle aasta prioriteetidid.

Oli aasta, mis tõi endaga kaasa tähtsaid sündmusi: kooli juubeliüritused, valmistumine ja pääs koolinoorte laulu- ja tantsupeole. Laulupeole sõidavad mudilaskoor, kes sai I kategooria, lastekoor, kes sai II kategooria ja tantsupeole sõidab seltsimaja neiduderühm, kes sai I kategooria.

Rõõmu, kuid ka pinget oli paljudest sündmustest. Millised võimalused olid meie õpilastel 2006/2007 õa.?

Õppeaasta jooksul septembrist kuni juunini toimus 64 suuremat üritust, millele lisandusid kooli esindamine väga erinevates valdkondades.

Koolis töötas 14 ringi, 3 koori, muusikaklass, 3 õpilasorganisatsiooni ja keskonnaprojekt.

Kõigil oli võimalus osaleda ülekoollistel üritustel ja klassidel oli ka võimalus ise üritusi organiseerida.

Erinevad tegevused keskkonnaprojektiga.

Kodutütarde matkamängud, laagrid ja esinemine.

Õpilasesinduse laagrid, koolitused, esinemised.

T.O.R.E. (tugiõpilased) organisatsiooni laienemine, laagrid ja esinemine

Osalemise erinevatel olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel, mälumängudel jne.

Kas ka neid võimalusi kasutati? Õpilased ütlevad, et iseenda panus on paljudel väike. Ikkagi loodetakse kellelegi. Siinkohal rohkem kohusetunnet, tahet, märkamist ja koostööd.

Uus sellel õppeaastal oli:

Koolirahu väljakuulutamisel osalemine Raekoja platsil

TORE organisatsiooni liitus 17 õpilast

TORE ööseminar

Algklasside muinasjutupäev

Moodustati tervisenõukogu

Sellel kevadel osalesid õpilased kesk-

konnaprojekti raames üle-eestilisel met-
saistutustalgutel tähistamaks Euroopa
päeva.

Sellel suvel on õpilastele mitmed võimalused veeta vaba aega laagrites lisaks kodutütarde laagritele.

Esimest korda on vabariiklik tugiõpilaste laager Kloogarannal, kuhu saab minna 4 õpilast ja juhendaja.

UNICEFiga mitmetel aastatel tehtud koostöö eest on võimalus preemiaalaagris osaleda ühel õpilasel.

Uue võimalusena on meie kooli aktiivsetel õpilastel sellest suvest alates veeta 2 päeva terviselaagris „Tegutsedes terveks“. Seekord 7.–11.kl. õpilastele. (Veski Spordibaas 27.-28. august 2007)

XI lennu lõpunäidend M. Ponna „Lõpupidu“ toimub 20. juunil. Lavastaja L. Gottlob.

Huvitegevuse tulemused 2006/2007 õa.

Vabariiklikud võistlused

Rahvaliiga võrkpallis gümnaasiumile (J. Ratt)

III koht – E. Jäger, P. Sonn, M. Saksjaak, T. Naan, K. Sootla, S. Sups, E. Hurt, S. Pruusapuu, A. Lemberg

Rahvaliiga jalgpallis 6.-9.kl. (J. Ratt)

IV koht – A. Stvolov, M. Järv, M. Järvet, J. Samoilov, E. Sinilill, P. Pokk, T. Paavilainen, M. Paavilainen, N. Konovalov, O. Järvala, M. Tamm, K. Siimer

Aastalõpu finaalturniir maakoolidele jalgpallis

V koht – R. Lokk (tunnistati turniiri parimaks mängijaks), E. Sinilill, R. Reinhold, P. Pokk, K. Kangro, K. Karja, R. Šianov

Maakondlikud võistlused

Õuejalgpallis II koht, aastalõpu turniiril

II koht – R. Lokk, E. Sinilill, R. Reinhold, P. Pokk, K. Kangro, K. Karja, K. Siimer, R. Loog

Tartumaa meistrivõistlused jalgpallis 8.-9.kl.

I koht – A. Stvolov, M. Järv, M. Järvet, J. Samoilov, E. Sinilill, P. Pokk, N. Konovalov, O. Järvala, M. Tamm, K. Siimer, T. Paavilainen

Tartumaa meistrivõistlused 6.-7.kl., 4.-5.kl.

II koht – R. Lokk, R. Reinhold, K. Kangro, E. Vorobjovski, R. Tohu, M. Saa-

lits, P. Kangro, E. Leppik, G. Judin, S. Helimets, V. Vares, R.-R. Kauponen

Tartumaa meistrivõistlused võrkpallis gümnaasiumile (J. Ratt)

III koht – E. Jäger, T. Naan, K. Sootla, A. Lemberg, P. Sonn

Tartumaa koolide karikavõistlused kergejõustikus I koht, III koht

G. Gimbutas

Tartumaa miniliiga võrkpallis (A. Jõesaar)

I koht – H. Reial, R. Rehme, K. Konoplitski, K.Käkki, M. Laars, K. Luik, E. Tamm

Tartumaa MV rahvastepallis 4.-5.kl.

II koht – K. Käkki, R. Rehme, K. Radtšenko, L. Hämäläinen, R. Reinhold, K. Konoplitski, M. Laars, E. Tamm, K. Moisto, I. Konovalova, D. Kiseljova, K. K. Käärrik

Sulgpall (L. Lätt)

Eesti MV IV koht – M. Laars

Kalevi MV III –IV koht – R. Rehme

Võistulaulmine, pääs laulupeole

Mudilaskoor I kategooria (A. Soosaar) – O. Dmitrijeva, K. Siffer, L. Tobro, L. Hämäläinen, C. Kivaste, R. Rehme, E. Sinilill, D. Stvolova, C. Ladva, S. Karajeva, D.Kiseljova, I. Konovalova, K. Läänesaar, L. Pedajas, K. Rohtmets, A. Samoilova, L. Hämäläinen, K.Jürgenthal, K. Konoplitski, R. Rehme, C. Vardja, K. Radtšenko, K. Reisbich

Võistulaulmine, pääs laulupeole

Lastekoor II kategooria (R. Luts) – H. Reial, P. Parts, H. Purgel, K. Lobrev, G. Kirk, K. Mölder, A. Põlluäär, H. Reial, Ä. Babenko, M. Michelson, G. Roon, M. Luts, J. Mölder, P. Paurson, K. Viks, L. Sild, S. Soolind, K. Marmoš, M. Milistver, K. Vösang, M. Malozjomov, K. Kuldaamer

Maakondlik kodutütarde Kavilda matkamäng (Ü. Närska)

I koht – M. Luts, E. Uiboupin, K. Viks, G. Tsetser

Vabariiklik kodutütarde Kavilda matkamäng

IV koht – K. Karja, S. Vorobjovski

Üle-eestilisel laululaagris esinemine.

Osalesid ringkonna parimad – M. Malozjomov, M. Kalinin

Eesti Mõttespordi Seltsi korraldatud Tartumaa mälumängus

IV koht – P. Karja, M. Saksjaak, T. Kark, E. Hurt

Maakondlik arvutijoonistuste konkurs X koht (40 osalejat) – K. Korol, K. Põlluäär

Vabariiklik Hansapanga korraldatud kunstivõistlus (K. Korol) **I koht** – E. Sinilill

Aktiivsed põhikoolilõpetajad huvitegevuses

9A klass – Anli Härma, Märt Järv,

Olev Järvala, Martin Järvet, Nikolai Konovalov, Margit Leinus, Kristina Marmõs, Marge Milistver, Kärt Pütsep, Kerli Rätsep, Jevgeni Samoilov, Leiki Sild, Anton Stvolov, Mait Tamm, Kristel Vösang
9B klass – Tooma Paavilainen, Kaisa Pehap

Aktiivsed gümnaasiumilõpetajad huvitegevuses

12. klass – Mariana Martinova, Leili Sinilill, Keiu Sonn, Siim Sups, Gunnar Gimbutas, Egon Jäger, Tave Karv, Kaarel Sootla, Katri Udso

Puhja Gümnaasiumi lõpuaktused

Põhikooli lõpetajatele
22. juunil kell 14.00

Gümnaasiumi lõpetajatele
22. juunil kell 17.00

**KESKKOND
ON
MEIE KÄTES**
PUHJA 2007

Keskkonnaalased üritused jätkusid ka kevadkuul

*Mariann Karja, Projekti
„Keskkonnaga ei mängita II“ juht*

Kooli ja lasteaia ühine projekt „Keskkonnaga ei mängita II“ kutsus taas lapsi õue mängima ja tupp (tegelikult siis lasteaia näituseruumi ja kooli III korrusele) näitusi vaatama ja hindama.

Loodussõbrakuul aset leidnud traditsiooniline keskkonnaalane matkamäng lasteaia- ja koolilastele pani taas rõhku looduse tundmisele ja tunnetamisele. Õpetajad – kontrollpunktide perenaised Anne Jõesaar, Anneli Sirelmet, Ülle Näska, Aili Tamm, Milvi Haavandi ja Marju Erikson olid

ettevalmistanud erinevaid ülesandeid, et selgitada parimaid taimede, marjade ja kaarditundjaid, kiiremaid prügikorjajaid, aga ka õues harrastavate spordialade teadjaid ning loodusobjektide suhtes tähelepanelikke noori.

Väga tublid matkamängijad olid Kattre Voznjuk, Hanna-Maria Kukk, Maarja Ujamägi, Kaupo Müürsepp, Annaliis Täheväl, Edvin Sander, Thomas Miil lasteaia ja Emil Dorofjev, Ragne Reial, Sven Karv, Kaisa Parkel, Kevin Karu, Hanna Ratas-sepp, Ken Ujamägi, Karli Pedajas, Henri Kipper, Mario Kangro, Reiko Hämäläinen, Raivo Reinhold, France Jaamann, Edith Sinilill, Katriin Põlluäär, Ruth Rehme, Carol Kivaste, Kertu Moisto, Daina Kiseljova, Erle Tamm, Margit Laars, Alina Samoilova, Kristi Rohtmets koolist. Ühises sõprusringis tunti parimate üle heameelt ja krõmpsutati vitamiinrikkaid porgandeid ning vaadati veel koos üle nende marjade pildid, mida kindlasti suhu pista ei tohi.

Viime kokku ümbritseva ja kaardi! 2. klassi poisid ja nende õpetaja Silvi Sala.

Asjade meeldejätmiseks sain neid kombata.

Loomingukonkursside võitjad selgitas žürii, mille koosseisu kuulusid nii õpilased kui õpetajad.

FOTOKONKURSS „Minu lemmikloom“
VÕITJA SILVI PÄRTEL (foto koerast)
II koht Maire Kosk (foto kassist)
III koht Kerli Mikk (foto nandust)

KOLLAAŽIDE KONKURSS
GRUPIS LASTEAED/ 1. KL VÕITIS LASTEAIA VANEM RÜHM
II koht lasteaia I rühm
III koht Annabel Pure

GRUPIS 4./ 5. KLASS VÕITIS
DAINA KISELJOVA
II koht Kaur Laas
III koht Margit Laars

GRUPIS 6./ 7. KLASS VÕITSID
KERLI DEEDE JA LIISI KITSNIK

JOONISTUSTE KONKURSS „Minu lemmikloom“, „Minu kodule“, „Minu kool“.
GRUPIS LASTEAED/ 1. KLASS VÕITIS
KAISA PARKEL
II koht Hanna Rataspepp
III koht Karmen Tiit, Jaagup Kuusemaa, Jan Tsetser

GRUPIS 2./ 3. KLASS VÕITIS
EDITH SINILILL
II koht Liisa Hämäläinen
III koht Carol Kivaste

GRUPIS 4./ 5. KLASS VÕITIS
KARINE LÄÄNESAAR
II koht Erle Tamm
III koht Daina Kiseljova

GRUPIS 6./ 7. KLASS VÕITIS
PAULA PARTS
II koht Helena Purgel
III koht Anastasia Kromanova

PLAKATITE KONKURSS „Keskkonnaga ei mängita“, „Aasta puu“, „Kliima soojenemine“.

GRUPIS LASTEAED/ 1. KLASS VÕITSID
MARIAN JAARMAN, LIISA AAN
II koht Thomas Miil, Mauri Markus Sitin
III koht Karl Ander Maran

GRUPIS 2./ 3. KLASS VÕITIS
EDITH SINILILL
II- III koht Karmo Jaaska, Caroliina Ladva

GRUPIS 4./ 5. KLASS VÕITSID
KRISU KONOPLITSKI, REELIKA REHME, LIINA RATTASSEPP, KRISTINA RADTŠENKO
II koht Kristiina Jürgenthal, Kaidi Käkki, Cäroli Vardja, Reelika Rehme, Laura Hämäläinen

GRUPIS 6./ 7. KLASS VÕITSID
HEIDI REIAL, MERLI SOOLIND, EDA SAADJÄRV, KAI MÖLDER

II koht Kadi Laas, Karolina Luik, Elise Laius, Helina Reial, Anastasia Kromanova

III- IV koht Kerli Deede, Helena Purgel, Kristiina Lobrev, Jana Halvita, Marju Michelson, Kristiina Rõndina, Sander Sepp, Vallo Aule

GRUPIS 8./ 9. KLASS VÕITSID
SANDER KONOPLITSKI, MADIS HANNI, IGOR VOZIJAN, TOOMAS PAAVILAINEN

II koht Kalev Siimer, Even Sinilill, Silvar Säde

III koht Keiu Kingsepp, Merily Kollina, Jaanika Saadjärv

GRUPIS GÜMNAASIUM VÕITSID
MARIA MALOZJOMOV, PEETER KARJA, EVEN HURT
II koht Liisa Kaasik, Tiina Raud, Gerttu Rein, Kaili Pehap, Rita Sala

III koht Mariana Martinova, Laura Koemets, Aire Schütz, Getter Hark

Kooliõpilased ja lasteaialapsed istutasid metsa

*Mariann Karja,
Karita Kirbits,
Projekti “Keskkonnaga ei mängita II” toimkonna liikmed*

Eelmise aasta suvel kui kavandasime projekti “Keskkonnaga ei mängita II” tegevusi olime ühisel arvamusel, et metsa istutamine Loodussõbra kuul on väärt mõte ja tõsine tegu arvestades nii tänast päeva kui vaadates tulevikku.

Õnneliku kokkusattumisenähtena toimus sel kevadel üleriigiline metsaistutamise kampaania, et tähistada 50 aasta möödumist Euroopa Liidu loomisest. Hea kogemus 2004. aastast, kui ligi 20 500 vabatahtlikud istutasid 1 miljon puud innustas ka sel aastal korraldama sarnast aktsiooni. Kuna kampaania toimus ka teistes Euroopa riikides, siis sai projekt nimetuse Greenwave ehk “roheline laine”.

Koostöös RMK Elva metsakonnaga said meie kooli õpilased ja lasteaialapsed osaleda istutamisaktsioonis 9. ja 10. mail.

Metsaistutustalgute üleskutsest haarasid kinni 37 Puhja kooli vabatahtlikku, eriti rohke osavõtuga üllatasid 7a ja 8a klass. Vanemate kooliastmete õpilased ja õpetajad leidsid end Kambja valla maadelt hoolega ettevalmistatud raielangilt. Väike tervitus ja töövõtete tutvustus metskonna inimeste poolt ja siis võidigi alustada, sest istutusjärge ootas 1300 4-aastast kuuseistikut. Töö lausa lendas tegijate käes, sest kui mahamärgitud read otsa said, võeti ette istutusväljaku äärealad ning väikesed puukesed leidsidki uue kasvukoha. Kiidusõnadega ei oldud kitsid – noored olid töökad ja hoolsad, eriti pandi imeks töötgemise head hoogu. Üheskoos jõuti arusaamisele, et heategevus annab positiivset energiat ja andmisrõõmu, mis on ehk suuremgi kui saamisrõõm.

10. mail startisid metsa istutama 40 lasteaialast ja nendega koos 16 täiskasvanut. Elevust tekitas ettevõtmine kõigis, sest polnud ju lapsed kunagi käinud metsa istutamas ja nii mõnigi

Noored metsaistutajad ja nende juhendajad ühispildil

täiskasvanud tuletas meelde, et viimane suurem metsa istutamine jäi kooliaega.

Istutasime Elva lähistel, kus oli lastele väga sobilik koht valitud. Kuulasime ära metsäulem Rein Rinne asjalikud õpetussõnad ja juhised ning töö algaski! Iga laps sai koos täiskasvanuga istutada vähemalt 1 puu. Imekiiresti said mulda 140 kuuseistikut ja meil jäi aega uudistada kevadist loodust, kuulata linnulaulu ja leida kevadseeni.. Aitäh meiega kaasas olnud lastevanematele. Järgmisel aastal istutame metsa jälle!

Õpiõu ja õuesõpe. Mis need on?

Lea End-Kärmas,

Puhja Lasteaia tervishoiutöötaja,

Projekti "Keskkonnaga ei mängita II" toimkonna liige

30. mail toimus kooli ja lasteaia ühine koolitus õuesõppest ja õpiõuest. Koolitajateks olid Mikk Sarv ja Kristel Vilbaste Eesti Koolimetsade Ühendusest. Õppepäev toimus projekti "Keskkonnaga ei mängita II" korraldusel.

Päev algas õuetundidega Puhja pargis. Esimeses tunnis olid 1. klassi õpilased koos õpetaja Maire Sepaga ja kõik teised, keda huvitas õues õppimine. Tunni teemaks *Kivid*. Kõigil oli kaasas kaks kivi, mis mahtusid pihku või olid natuke suuremad. Neid me vaatasime, katsusime, uurisime ja mõni isegi maitses. Saime teada, et Eestimaal on hästi palju paekivi ja see on ka meie rahvuskivi. Paekivi pind on hele, sile ja tulle pannes põleb ta nii ära, et tuhk jääb ainult järele. Saime teada, et tumedamad, raskemad ja krobeline pinnaga on graniitkivid, neid leidub rohkem sisemaal ja lõunapool.

Seejärel algas tunni lõbusam osa – mängud kividega. Tuli välja, et need tavalised kivid on head mänguvahendid, mis on alati ja igal pool käepärast võtta. Oi kui palju on nendega võimalik mängida – visata kaugust, täpsust, panna kaalule oma hobusesõidu ja kivide vedamise oskus ehitades kirikuid, selgitada välja tugevamad ja osavamad! Õppisime ka seda, et kivi varbale kukkudes võib väga haiget teha. 45 minutit möödusid väga kiiresti, hoolimata sellest, et tibutas natuke vihma ja sääsed hirmsasti meid ründasid.

Teine tund toimus samas kohas 8a klassi õpilastele koos klassijuhataja Tiina Õunapuuga, lisaks veel suur hulk õpetajaid. Kaasa oli palutud võtta võsast lõigatud lepatoikad, nii parajalt pikad ja jämedad ning noad ja saed. Tund algas mängudega, mis õpetasid koostööd ja teineteisega arvestamist. Seejärel hakkasime tegema käimiskeppe. Saime teada kui pikad ühed head kepid peavad olema ja kuidas noaga tööd teha. Ega see nii kerge polnudki! Nii mõnigi nägi kurja vaeva, et tükk toika

otsast ära saada. Ja kummast otsast siis alustada!? Kergem oli muidugi poistel, aga ka tüdrukud said hakkama ja jõudsid oma kepile nimetähed sisse lõigata. Ja siis kõndima! Iga grupp mõtles välja oma regivärsi, mille iga rida algas grupiliikme nimetähga. Toremad regivärsid, vapper laulmine ja hoogne kõndimine andsid õuetunnile mõnusa sisu, millest oli palju õppida.

Peale lõunat toimus loeng lasteaia õuealal kõigile õpetajatele. Mikk Sarv rääkis õuesõppe määratlusest, sellest mida õuesõpe annab, kuidas õutunde teha, kus õuetunde teha ja viiest võtmesõnast. Need viis võtmesõna on:

- Koht – mis aitab õppida
- Meeled – erinevate meeltega kogemine
- Tegu – osalemine, valmis tegemine
- Lugu – kokkuvõtte tehtust
- Iva – mõte, mida edasi õpetada

Kristel Vilbaste teemaks oli õpiõu. Oma juttu alustas ta lasteriitusest, et see on väga tähtis. Ei ole halba ilma kui on selga panna ilmale vastav riie. Kõiki tunde saab läbi viia õues, selles on aga vaja pikemat, põhjalikumat ettevalmistust ja kohta. Vajalikud objektid, mis ühes õpiõues peaksid olema on pingid, laud, puud, suured kivid, lõkeplats ja suurem või väiksem kooliaed. Ühe korraliku koolimaja või lasteaia ümbruses peaks seda ometi võimalik teha ja leida olema.

Koolitus oli väga huvitav, õpetlik ja vajalik, sest kõik teoreetilised teadmised said kinnitust praktilistes õuetundides. Suur tänu koolitajatele Mikk Sarvele ja Kristel Vilbastele toreda ja kasuliku päeva eest!

Kristel Vilbaste ja Mikk Sarv koos 8a klassi õpilastega õuetunnis

1. klassi õuesõppijad koos Mik Sarvega.

Suvel töötavale õpilasele

Viimane kooliveerand paneb paljud õpurid mõtlema sellele, kuidas saabuv suvi meeldivalt, kuid samas kasulikult mööda saata. Üks võimalus on leida endale taskuraha teenimiseks sobiv töökoht.

Sealjuures tuleb silmas pidada seda, et alaealiste tööaega, tööohutust jne reguleerivad mitmed seadused ja määrused, millega saad tutvuda Tööinspektsiooni kodulehekülje kaudu: <http://www.ti.ee>

Töötamise ja palga saamisega kaasnevad aga ka maksukohustused. See tähendab, et Eesti tulumaksuseaduse kohaselt peavad kõik tulu (sh palka) saanud isikud maksma tulumaksu. Tööl käiv laps maksab tulumaksu samamoodi nagu täiskasvanu ja talle kehtivad samasugused maksusoodustused.

Kui asud suvel tööle Eestis...

Tulumaksu ja makse(te) arvestamine ja palgast kinnipidamine on tööandja kohustus, seega ei ole sinul vaja maksude tasumise pärast muretseda. Küll aga peaksid sa teadma, kuidas see käib ja kui suur on sinu palgasumma peale maksude arvestamist.

Maksuvaba tulu

Eesti elanikele kehtib maksude tasumisel maksusoodustus - maksuvaba tulu. See on osa töötasust, millelt tulumaksu ei arvestata. Sel aastal on tulumaksuvaba summa 2000 krooni kuus (24 000 krooni aastas).

Et tööandja teaks sinu palgast maksuvaba tulu arvestada, tuleb sul tööandjale kirjutada avaldus maksuvaba tulu rakendamiseks. Ilma avalduseta ei tohi tööandja maksuvaba tulu arvestada.

Maksud ja maksed

Tulumaks

Palgasumma, mis ületab 2000 krooni, maksustatakse tulumaksuga.

Tulumaksu arvestatakse palgalt tulumaksuseaduses sätestatud määra kohaselt. 2007. aastal on tulumaksumäär 22%.

Maksed, mis palgalt kinni peetakse

Lisaks pead teadma, et tööandja peab sinu palgalt kinni pidama ka töötuskindlustusmaksu (0,6% palgast) ja kohustusliku kogumispensioni makse (2% palgast).

Kogumispensioni makse peetakse kinni juhul, kui said eelmisel aastal 18-aastaseks või oled juba vanem kui 18-aastane.

See tähendab, et kui said 18-aastaseks 2007. aastal, siis sel aastal sinu palgast kogumispensioni makset ei arvestata, kui sinu 18 aasta sünnipäev oli eelmisel aastal (2006), siis arvestatakse.

Kogumispensioni makse kantakse sinu isiklikule pensionikontole pensionifondis ja see on raha, mis sinu pensioni hakkab suurendama. Pensionifondi valikust loe lähemalt Pensionikeskuse kodulehelt: <http://www.pensionikeskus.ee>.

Tuludeklaratsiooni esitamine

Kui tööandja on sinu töötasult tulumaksu kinni pidanud, siis sa tuludeklaratsiooni esitama ei pea. Samuti ei pea tuludeklaratsiooni esitama juhul, kui sinu palk ühes kuus on väiksem kui 2000 krooni.

Kui sinu töötasu on aasta jooksul olnud väiksem kui 24 000 krooni ja sinu töötasult on tulumaks kinni peetud, siis ei pea sa samuti tuludeklaratsiooni esitama, kuid deklaratsiooni esitamisel on sul õigus kogu kinnipeetud tulumaks tagasi saada.

Kui sa ei ole teinud tööandjale avaldust maksuvaba tulu arvestamiseks, siis arvestab tööandja tulumaksu kogu sinu palgalt. See tähendab, et sa oled maksanud tulumaksu rohkem kui seaduses ette nähtud ja sul on õigus enamakstud tulumaks tagasi saada. Tulumaksu tagastab Maksu- ja Tolliamet ja tulumaksu tagasi saamiseks tuleb sul Maksu- ja Tolliametile 2008. a esitada tuludeklaratsioon, kus näitad, palju sa 2007. a teenisid ja kui palju palgalt maksu kinni peeti.

Tuludeklaratsiooni esitamise aeg ja võimalused

Tuludeklaratsiooni esitamise aeg on ajavahemikus 1. jaanuarist 31. märtsini, kusjuures alates 15. veebruarist saab seda teha Interneti teel (Maksu- ja Tolliameti elektroonses teeninduskeskkonnas). Elektroonilist deklaratsiooni saad esitada siis, kui oled Interneti-panga klient. Tuludeklaratsiooni on võimalik esitada ka paberil, kuid mugavam on seda teha Internetis, kuna tööandjad peavad andmed oma töötajatele makstud palga ja maksude kohta Maksu- ja Tolliametile esitama ja nii saab Maksu- ja Tolliamet deklaratsiooni Internetis sinu eest ära täita. Kui oled nende andmetega nõus, jääb sul üle ainult deklaratsiooni esita-

miseks üks hiireklõps teha.

Iga tulusaaja esitab tuludeklaratsiooni ise, see tähendab, et lapsevanem oma tuludeklaratsioonil lapse tulusid deklareerida ei saa.

Kui oled noorem kui 18-aastane, siis peab deklaratsioonile alla kirjutama kas ema, isa või seaduslik esindaja (hooldaja vmt).

Kui asud tööle välismaal...

Kui lähed suvel tööle välismaale, pead teadma seda, et igal riigil on oma maksuseadused ja maksimumäärad, millega tuleks enne tööle asumist kindlasti tutvust teha. Seda saab teha näiteks sihtkohariigi saatkonnas Eestis. Ka Maksu- ja Tolliameti kodulehelt leiad lingid paljude riikide maksuametite kodulehtedele.

Siinkohal mõned soovitusel välismaale tööle minekuks:

Enne Eestist lahkumist uuri, kas palka maksab Eesti või sihtkoha riigi tööandja ja kuidas toimub töö eest tasumine.

Uuri Maksu- ja Tolliameti kodulehelt (<http://www.emta.ee/?id=1518>) või teenindusbüroost, kas Eestil on riigiga, kuhu tööle lähed sõlmitud kahepoolne maksuleping ning millised on sinu võimalikud maksukohustused.

Kohale jõudes uuri tööandjalt, kas ja kuidas toimub palgalt maksude maksmine (kas tööandja peab maksu kinni või pead selle ise tasuma).

Selgita välja, kas pead seal ka tuludeklaratsiooni esitama.

Hoia alles kõik tasu saamise või maksu maksmisega seotud dokumendid.

Kõik välisriigis tulu saanud isikud peavad selle Eestis deklareerima ka siis, kui välisriigi tööandja on maksud kinni pidanud ja tasunud.

Kui välisriigis on tulumaks vastavalt selle riigi seadustele tasutud ning välisriigil on maksustamise õigus (mille tagab kahepoolne maksuleping), siis välismaa tulu Eestis topelt ei maksustata.

2007. aastal teenitud tulude deklareerimise aeg on 1. jaanuarist kuni 31. märtsini 2008. Välismaalt saadud tulu deklareeritakse tuludeklaratsiooni juurde käival eraldi vormil, mida saab esitada kas paberil või Interneti kaudu (alates 15. veebruarist).

Kui esitad välismaa tulude deklaratsiooni Internetis, siis pead teadma, et andmeid välismaalt saadud palga ja makstud tulumaksu kohta Maksu- ja Tolliamet eeltäidetud deklaratsioonile ei kannu (nagu enamiku Eestis saadud tu-

lude puhul), vaid need tuleb sul endal deklaratsioonile märkida.

Eesti Maksu- ja Tolliamet saab vajadusel välisriikide maksuametitelt küsida lisainfot maksustamise tegelike asjaolude kohta.

Välismaal töötamine ja Eesti tulumaks

Kuigi välismaal on tulumaks tasutud, võib juhtuda, et tulumaksu tuleb siiski ka Eestis maksta. Seda juhul, kui välismaal on tulumaks kinni peetud väiksema määraga kui Eesti tulumaksuäär (2007. a – 22%). Eesti tulumaksukohustus välismaa tuludele arvutatakse vastavalt Eesti seadusele. Muuhulgas kohaldub välismaa tuludele ka maksuvaba tulu (2007. a – 24 000 krooni).

Eestis tasumisele kuuluvast tulumaksust lahutatakse välismaal samalt tulult juba tasutud tulumaks. Eestis tasutakse seega vahe, mille võrra välismaal tasutud tulumaksusumma on väiksem Eestis arvatud tulumaksust.

Kui lähed välismaale tööle pikemaks ajaks kui kuus kuud, loe selle kohta informatsiooni Maksu- ja Tolliameti kodulehelt <http://www.emta.ee/?id=1523>.

Vajadusel küsi julgesti nõu ja abi Maksu- ja Tolliameti teenindusbüroost või infotelefonilt 8800811.

Lasteaia hoolekogu tegemised lõppeval õppeaastal

Ere Sepp,
Puhja Lasteaia hoolekogu esimees

Sellel õppeaastal töötasid lasteaia hoolekogus lastevanemate esindajad Ere Sepp, Monika Miil, Riin Massur, Ragne Lind ja Merle Lemberg ning vallavalitsuse esindaja Milvi Sepp. Aasta oli teguderohke ja edukas.

Kokku pidasime 5 koosolekut, kus käsitlesime erinevaid lasteaia tegevusega seotud küsimusi ja probleeme. Kõik ettepanekud ja arvamused hoolekogu töö kohta olid oodatud. Näiteks lastevanemate soov laste huviringide tegutsemise kohta lasteaias uurisime sellekohase küsitluse abil. Küsitluse kokkuvõttega said kõik lastevanemad tutvuda rühma infostendilt või elektroonselt. Lisaks tegime tulemustest ülevaate ka rühma koosolekul.

Korraldasime ka mitmeid heategevuslikke üritusi. Detsembri alguses toimus meeleolukas ja jõulutunnet tekitav jõululaat, kuhu lapsevanemad tõid müügiks palju ilusat näputööd ja maitsvaid maiustusi-küpsetisi. Laata külastas palju huvilisi. Müügitulu eest aitab hoolekogu järgmisel jõuluajal lasteaia jõulumehel oma kostüümi uuendada. Suur tänu kõigile usinatele käsitöömeistritele ja küpsetajatele, kes jõululaata toetasid.

Sõbrapäeval korraldasime lasteriide ja mänguasjade kogumise ning jagamise. Ettevõtmine kandis nime "Sõbralt-sõbrale". Tore, et nii paljud pered tõid kodust ära endale mittevajalikud kuid korralikud asjad, mis kiiresti uued omanikud leidsid.

18.mail toimus lasteaias folklooripidu "Pääsusilma" päevak. Pärast vahvat kontserti said kõik pidulised külastada "Pääsusilma" kohvikut, mille hoolekogu korraldas. Kohviku jaoks palusime emadel, vanaemadel ja lasteaia töötajatel kooke-pirukaid

ja muud suupärast valmistada. Aitäh kõigile tublidele osalistele, kes oma fantastiliste küpsetistega kohviku pidamisele kaasa aitasid. Kooke ja suupisteid jagus kohepeal maiustamiseks ning kaasa ostmiseks. Kohvikust saadud tulude eest otsustas hoolekogu lasteaiale õmblusmasina osta.

Hoolekogu eestvedamisel toimus jaanuaris lasteaia kinopäev, kus kõik lasteaia lapsed said suurelt ekraanilt vaadata täispikka multilmi "Leiutajateküla Lotte". Elevust laste seas oli palju, sest õhkkond oli nagu päris kinos-nii kinopiletid kui ka piletikontrollid!

Selle toreda päeva eest täname Kristjani isa Jaan-Arvo Taskat, kes kinotehnika kohale toimetas ja lastele filmi näitas.

Kuna projekt "Keskkonnaga ei mängita II" jätkub, siis jätkub ka lasteaia õuealale roheline õpitoa tegemine. Siinkohal edastame palve kõigile lastevanematele ja neile, kel võimalus lasteaeda toetada. Ootame veel kive lõkkekohta tegemiseks ja puitmaterjali lastele mänguvahendite meisterdamiseks (võimaluse korral suure läbimõõduga puitu, millest osavad puutöömeistrid saaks välja saagida vahvaid mänguasju lastele).

Tänu kõigile lastevanematele koostöö eest ja huvitavaid mõtteid järgmiseks õppeaastaks!

Emadepäev

Elle Ott
Tartu Maanaiste Liidust

Tartu Maanaiste Liidu juhatus oma detsembrikuu istungil arutades 2007. aasta tööplaani tuli mõttele algatada üks tore traditsioon ja hakata tähistama Tartumaal emadepäeva, kus selgitatakse välja igal aastal „Tartumaa ema”. Juhatusel liikmete vahel jaotati ülesanded, ürituse eestvedajaks ja koordinaatoriks määrati Elle Ott Aarike Naisseltsist.

Tänu kauaaegsele meeldivale koostööle Valli ja Vaido Vidiliga valmisid ilusad kutsed ning koos Tartu Omavalitsus Liidu, Tartu Maavalitsuse maakonna naisseltside ja kohalike omavalitsustega selgitati välja pered, keda üritusele kutsuda.

Kontsertprogrammi aitas kokku panna ja pidas läbirääkimisi teater Vanemuisega Mall Türk Sootaga Maanaiste Seltsist.

Mõte sai teoks 13. mail 2007. aastal kui Vanemuise väikesesse majja olid kokku tulnud emad peredega üle Tartumaa.

Kontserti juhtima oli palutud Merle Jalakas ja Alo Kurvits teatrist Vanemuine.

Avasõnad ütles Tartu Maanaiste Liidu esinaine Urve Kaasik, kes meenutas lühidalt esimest emadepäeva Eestis. „Esimehe emadepäeva koosviibimine toimus suuresti tänu kirjanik Helmi Mäelole ja see peeti 1922. aastal Elva lähedal Uderna koolimajas.

Mäelo kirjutas oma mälestustes: „See oli katseks, kas sellise päeva korraldamine sobib eestlase tagasihoidlikule iseloomule. Kuid üllatuslikult avanevad inimeste peidetud tunded ja nähtub tahe neid üksteisega jagada”. 1923. aastal korraldati juba emadepäeva üle paarikümnes naisorganisatsioon. Alates 1924. aastast alustas Naiste Karskusliit juba suurejoonelist ettevalmistust üleriigiliseks emadepäevaks. Nii kandus emadepäev koolidesse, kirikutesse ja kristlikesse organisatsioonidesse. Hilisemal aastail helisesid kell seitse hommikul kirikukellad, seejärel mängisid orkestrid eri linnaosades muusikapa-

la „Ema süda”. Samal ajal heisati ka lipud. Emadepäev kujunes vabariigi aastapäeva kõrval teiseks suureks rahvapeoks.”

Tervitama oli tulnud Tartumaa maavanem proua Esta Tamm ja härra Jaan Õunapuu, kel mõlemal jätkus ilusaid sooje sõnu nii emadele, vanaemadele kui ka vanavanaemadele.

Kontserti aitasid sisustada Lähte Naiskoor, dirigent Mall Türk, Rannu kõhutantsurühm Adara, Lähte naisrahvatantsurühm, Rannu naisansambel Astra juhendaja Kristel Korgi, Kambja naisrahvatantsurühm Vikertiimer juhendaja Heljo-Made Ruul, Luunja kergemuusikakoor, dirigent Valli Ilvik, Puhja neidude rahvatantsurühm juhendaja Vaike Podar, Puhja laste balletitrupp „Sinilind” juhendaja Katrin Hommik, noored solistid Marili Gross Ülenurmelt ja Kättriin Kuiv Laevast.

Üllatusena ootasid kõiki osalejaid pisikesed maiuspalad toolidel.

Tänuõnad esinejatele ja külalistele andis üle ürituse üks algatajatest Elle Ott, kes luges ette värsiread raamatust „Sinule ema”, mille olid temale emadepäevaks kinkinud tütreid.

Siiras tänu Tartu Omavalitsuse Liidule, Ülenurme, Mäksa, Luunja, Laeva, Konguta, Kambja, Nõo, Puhja, Rannu, Tartu, Võnnu vallavalitsusele.

Tänu aiandile Jardin, kes aitas kaunistada meie saali lilledega.

Meeli liigutav oli kuulda peale kontserti tänuõnu toreid ürituse eest osavõtjalt.

Aitäh kõigile, kes üritusel osalesid.

Kohtumiseni 10. mail 2008.aastal, kus siis pärjatakse esimene „Tartumaa ema”.

Pääsusilma Pääväk 2007

Triin Pall,

Puhja lasteaia muusikaõpetaja

„Pääväk tule vällä, vihmak mine üle.....“

Nii laulis jälle Pääsusilma Pääväkul Puhja Lasteaia ja Ilmat-salu Lasteaia Lepatriinu laste ühendkoor. Õnneks oli ilmataadiga korralikud läbirääkimised peetud ja vihma pidigi peletama ainult laulus.

Vanarahvas on öelnud, et kui sõnad selged, siis joru julge. Täpselt nii see on, sest mitte igapäev ei näe lapsi nii suure rõõmu ja säruga esinemas.

Uskumatu, aga ju selles folklooris ikka mingi vägi on, et seda nii suure mõnuga tehakse.

Mida lapsed ise on rahvalaulust-, mängust- ja tantsust arvanud?

Rahvalaul – rahvuslaul

- vanaaja laul, mida lauldakse mõnikord lavade peal
- rahvalaulu laulavad ainult need, kes on rahva inimesed, need kes nendest midagi arvavad ja kelle jaoks on see hea
- neid õpitakse dirigendiga või näiteks kui telekast tuleb, siis mõtled endale pähe
- neid mõtlevad välja lauluinimesed, kes on lauljaks sündinud

Rahvamäng – rahvusmäng

- need on mängud, mis olid juba vanasti rahvamängud
- mängud, mida inimesed välja mõtlevad ja annavad edasi
- need on mängud, mida rahvas koos mängib

Rahvatants – see on tants, mis on ilus ja vanaaegne

- tants, mida tantsitakse rahvariites
- tants, kus peab olema tasakaal

Seekordsel Pääväkul mängisid pilli Sirje ja Jevgeni Merioja. Neid võib varsti juba Puhja Lasteaia pillimeesteks pidada, sest nad on oma pillimänguga meid päris mitmel üritusel rõõmustanud. Aitäh neile!

Folklooripeo Pääsusilma Pääväk logo joonistas meile Tartu Kivikese Lasteaia õpetaja Vilve Aavik-Vadi.

Tänu Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupi ja Puhja valla toetusele õmblesime poiste linaste pükste ja pluuside ning lasime valmistada meened.

Kohtumiseni järgmisel Pääväkul!

Tere tulemast Pääsusilma Pääväkule.

Ühine tantsuring.

TASUB TEADA

Jäätmete sorteerimisest

Raido Kutsar,
majandusnõunik

Puhja vallas reguleerib jäätmekäitlust jäätmehoolduseeskiri (Puhja Vallavolikogu 27. detsembri 2001 määrus nr 54), mis on kohustuslik täitmiseks kõigile valla elanikele ja vallas tegutsevatele ettevõtetele.

Puhja vallavalitsus koostöös Eesti Taaskasutusorganisatsiooni ja Eesti Pakendiringlusega on paigaldanud valda konteinereid pakendijäätmete kogumiseks (vanapaber ja papp; segapakend), et edendada tekkinud jäätmete liigiti kogumist ja võimaldada nende edasist kasutamist võimalikult suures ulatuses. Konteinereid võivad kasutada kõik, eelkõige on need mõeldud aga Puhja valla elanikele, et tagada pakendite äraandmiseks mugav võimalus kodu lähedal. Kuigi konteineritel on infokleebised, kus on selgitatud, millised pakendid konteinerisse panna, leidub inimesi, kes toovad pakendikonteinerisse oma prügi (eriti probleemne on Rämsi küla ja Ulila alevik). Kõigile meeldetuletuseks on alljärgnevas tabelis sorteerimisjuhend tekkivatele pakendijäätmetele.

PABER- JA PAKENDPABER		
	Kogumisvahendisse sobivad:	Kogumisvahendisse ei sobi:
PAPP JA PABER	-Ajalehed, ajakirjad, kataloogid ja reklaammaterjalid -Töövihikud, paberist ja papist kaustikud, trükiga ja puhas kirja- ning joonistuspaper -Ümbrikud, ilma kaaneta raamatud -Pappkastid ja -karbid, jõupaber ja paberkotid jm. puhtad paberpakendid	<ul style="list-style-type: none"> • Määrduvad või vettinud papp ja paber • Papp ja paber, mis sisaldab muud materjali, nt foolium • Majapidamispaper • Kile • Kasutatud pabernõud ja papptopsid • Foolium- ja kopeerpaper • Ehituspaber • Vahtplast • Kartongist joogipakendid
PLAST,-KLAAS,- METALLPAKEND JA JOOGIKARTONG		
	Kogumisvahendisse sobivad: NB! Klaas-, plast-, metallpakend ja joogikartong asetatakse ühte kogumisvahendisse.	Kogumisvahendisse ei sobi:
PLASTPAKEND	-Jogurti- ja võitopsid -Õli-, ketsupi- ja majoneesipudelid -Kosmeetika- ja hooldustoodete pakendid, nt šampoonipudelid -Plastnõud ja -karbid -Muud puhtad plastpakendid -Kilekotid ja pakkekile	<ul style="list-style-type: none"> • Plastist mänguasjad • Kummist tooted • Ohtlike ainete pakendid, nt kodukeemia pakendid • Hügieenisidemed, ühekordsed mähkmed jms
KLAASPAKEND	-Värvitud ja värvilised klaasist alkoholipudelid, nt veini- ja viinapudelid (v.a. tagatiraha süsteemi kuuluvad pakendid) -Värvitud ja värvilised klaaspurgid -Muud värvitud või värvilised klaaspakendid, nt siirupi või õli klaasist pudelid	<ul style="list-style-type: none"> • Akna- ja lehtklaas • Valgustuspirnid • Peegelklaas • Ohtlike ainete pakendid, nt lahustipudelid
METALLPAKEND	-Toidu- ja joogipakendite metallkaaned ning korgid -Konservpakendid, nt konservikarbid -Muud puhtad metallpakendid (v.a. tagatiraha süsteemi kuuluvad pakendid)	<ul style="list-style-type: none"> • Ohtlike ainete pakendid, nt liimi-, värvi- ja lahustipakendid • Aerosoolpakendid, nt õhupuhasti või juukselaki pakendid
JOOGIKARTONG	-PUHTAD kartongist piima-, mahla-, veini ja jogurtipakendid	<ul style="list-style-type: none"> • Toiduga määrduvad ja pooleldi täidetud kartongpakendid

Pakendikonteinerisse kogutav materjal peab olema puhas, tühi ja võimalusel kokku pressitud. Prügi viimine pakendikonteineritesse või nende kõrvale on lubamatu, sest pakendikonteineris olev prügi rikub konteineris oleva pakendi kvaliteedi ning kogu konteineri sisu tuleb viia ladestamisele.

Jäätmekäitluse kohta täpsemat informatsiooni saab Puhja vallavalitsusest (Raido Kutsar, tel 730 0649, raido@puhja.ee).

Tubakaseadus jõustub 5. juunil täies mahus

Eli Lilles,

Sotsiaalministeeriumi pressiesindaja

Riigikogu võttis tubakaseaduse vastu 4. mail 2005, kehtima hakkas seadus 5. juunil 2005. Osa tubakaseaduse punktidest on juba jõustunud, teised jõustuvad selle aasta 5. juunist.

* 4. mail 2005 kiitis Riigikogu heaks ka Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) tubaka tarbimise leviku vähendamise konventsiooni, ka selle eesmärgiks on vähendada tubaka tarbimise levikut.

5. juuni 2007

* Tubakaseadus piirab suitsetamise senisest rangemalt ruumides, eriti vaba aja veetmise kohtades, et kaitsta mittesuitsetajate - nii töötajate kui ka küllastajate - tervist passiivse suitsetamise eest. Senine teenindusruumide eraldamine suitsetajatele ja mittesuitsetajatele ega ka ruumide üldventilatsioon seda ei taga.

* Seaduse jõustumisel tohib kasiinodes ja toitlustuskohtades, sealhulgas baarides, suitsetada vaid siis, kui suitsetajatele on olemas eraldi ruum. Suitsetada võib ka suvehooajaks ehitatud väliterrassil.

* Ettevõtjatele anti ruumide nõuetega vastavusse viimiseks aega kaks aastat. Ettevõttel ei ole kohustus suitsetamisruumi ehitada, kui tal pole võimalust või ta ei näe selleks vajadust.

* Seaduse täitmist kontrollib Tarbijakaitse, politseiprefektuur, valla- ja linnavalitsused

ja Tervisekaitseinspeksioon (suitsetamisruumide ja ventilatsiooni vastavus).

* Kui inimene rikub seadust ja suitsetab toitlustuskohas, siis peab ettevõtte töötaja selle inimese korraks kutsuma. Kui inimene ei lõpeta suitsetamist, siis peab töötaja kutsuma politsei, kes võib seaduserikkujat trahvida kuni 1200 kroonise trahviga.

* Toitlustuskoha müüjal on õigus jätta teenindamata inimene, kes ei täida toitlustusettevõttes suitsetamise kohta kehtivaid keelde ja piiranguid, ning nõuda tema lahkumist.

* Kui ettevõtte rikub tubakaseadust ja laseb inimestel toitlustusasukuses suitsetada, siis võib talle määrata kuni 30 000 kroonise rahtrahvi.

Suitsetamine on juba keelatud:

* Töökohtades, jalakäijate tunnelites ja korterelamu trepikodades. Keelul rikkujale võib määrata kuni 1200-kroonise trahvi.

* Võrreldes kehtiva tubakaseadusega on alaealistele lisandunud keeld omada tubakatoode. Teisisõnu, alla 18 aastane isik, ei või näiteks suitsupakk taskus ringi kõndida ega ka süütamata sigaretti suus hoida.

* Alaealisele võib suitsetamise, tubakatoode olemise või omandamisega vahelejäamisel määrata kuni 600-kroonise trahvi, alaealise ahvatlemise, ähvardamise või muud moodi mõjutamise eest tubakatoote tarvitamist alustama või suurendama võib saada trahvi kuni 18 000 krooni. Alaealisele suitsu ostmise või pakkumise eest saab trahvida kuni 6000 krooniga.

* Tubakaseadus vähendas ka sigarettide tõrvasisaldust. Kui enne oli lubatud sigarettide müük maksimaalse tõrvasisalduse 12 ja nikotiinisaldusega 1,2 mg sigareti kohta, siis sellest aastast vähenesid need vastavalt 10 ja kuni 1 mg sigareti kohta.

* Käiku on läinud uued pakendid, mis on varustatud terviseohu uute üld- ja lisahoiaustustega. Uueks nõudeks on kohustusliku märke tegemine sigaretipakile vingugaasi maksimaalsest sisaldusest, mis ei tohi ületada 10 mg sigareti kohta. Pakenditelt kadusid ära sellised eksitavad kirjed nagu „light“, „ultra-light“ ja „mild“, mis võivad panna tarbijat uskuma, et sellised tooted on teistest vähem kahjulikud.

* Tubakakonventsiooniga ühinenud riigid kohustuvad oluliselt vähendama suitsetamise levikut ja tubakasuitsuga kokkupuudet. Eesti peab konventsiooniga ühinemise järel välja töötama suitsetamise vähendamise strateegia, seisma vastu tubakatööstuse ärihuvidel ning arendama välja tubakast loobumise nõustamis- ja ravivõrgustiku.

* Eestis on tänase seisuga avatud ligi 20 suitsetamisest loobumise nõustamiskabinetti. Need töötavad haiglate juures.

* Tubakakonventsiooniga on praeguseks liitunud üle 60 riigi, meie lähinaabritest Leedu ja Soome.

Eestis on hinnanguliselt 355 000 regulaarset suitsetajat, iga päev sureb suitsetamise tagajärjel kümme inimest.

Õigused ja kohustused

Tauno Tuula,

Eesti Posti nõukogu liige

Aastaid tagasi, kui Anttila kataloog oli veel defitsiit, juba siis tegi Postile peavalu nende töös kõige väiksem ja samas kõige arvukam element – POSTKAST, kust meie ilusad kataloogid ära varastati või kuhu nad sisse ei mahtunud.

Sellest on möödunud 15 aastat, aga tolleaegsetest postkastidest on väga suur osa kasutusel tänaseni. Võib tunduda, et teen juttu pisiasjast, aga tegelikult on probleem tõsine. Rahva Hääle, Tee Kommunismile ja sõbra kirjade jaoks mõeldud postkastidesse ei mahu kuidagi Eesti Ekspress ja lisaks veel postimüügi kataloog. Kuigi postiseaduses on kirjeldatud kohad, kus postkast peab asuma (asulas eramut piirava aia esiküljel või aia puudumisel eramu väliskõrval valgustatud kohas, korrusmaja trepikojas ja külates transpordivahendiga aastaringselt ligipääsetavas kohas mõistlikul kaugusel adressaadist), pole paljud kliendid veel asunud seadust täitma.

Postkastid asuvad aias, koerte meelevaldas ja külates raskelt ligipääsetavates kohtades. Paraku on seadusest jäänud välja nõuded postkastile, mis on samavõrd tähtsad kui postkasti asukoht. Kindlasti on iga kirjakandja minust parem postkasti asjatundja, aga probleemi tõsidus pole isegi minu silmale nägemata jäänud. Paljud kasutusel olevad postkastid ja mis veel hullem, ka poes müügil olevad ei vasta tänastele vajadustele. Pisiasi küll, aga see teeb kirjakandja töö oluliselt raskemaks.

Teeme ühe näitliku arvestuse. Kirjakandjal tuleb hommi-

kul post viia viiesajasse eramusse, kus pooled postkastid asuvad kõnnitee ääres väljaspool piirdeaeda ja ülejäänud on aiavärvaga taga (vahest isegi paarkümmend meetrit aiast eemal ja kurja valvekoera territooriumil!). Viimasel juhul kulub kirjakandjal iga postkastini jõudmiseks ja tagasi tulemiseks ca 20 lisasekundit, mis teeb päevas kokku 1,5 tundi. Lisandub veel umbes 20 sekundit, mis võib kuluda posti panemiseks väiksesse või halva ehitusega postkasti. See teeb veel üle tunni ajakulu. Kui arvestada, et Eesti Postis teeb igapäevaselt seda tööd ligemale tuhat kolmsada kirjakandjat, siis on see ettevõtte jaoks astronoomiline ajakulu.

Vanades korruselamutes on postkastide olukord ja koridoride valgustus sageli halvasti. Kahjuks tuleb tunnistada, et postiseaduses sätestatud nõue postkasti turvalisuse kohta on väga sageli täitmata. Kadunud posti pärast saavad esimese pahameele osaliseks Eesti Post ja kirjakandja. Siinkohal tasuks kaaluda mõtet, panna nõuetele mittevastavale postkastile kleebis, mis annab selle omanikule teada – Eesti Post ei vastuta saadetiste säilimise eest või ei teeninda enam seda postkasti. Samuti tuleks postkastid, mis ei vasta kehtivale seadusele registreerida. See kergendaks tööd nende postkastide omanike võimalike kaebuste korral.

Samavõrdselt kui kliendid nõuavad kvaliteetset postiteenust, on Eesti Postil õigus nõuda kliendilt kehtiva seaduse täitmist. Seni on Eesti Post saatnud teateid seadust eiravatele postkasti omanikele ja neile, kellel pole üldse postkaste. Paraku on sellest vähe abi, tuleks tõsiselt kaaluda seadust eiravatele isikutele teenuse osutamise katkestamist (postiseadus võimaldab seda) nagu talitavad väikseimagi rikkumise korral Eesti Energia ja telefoniteenuse osutajad.

Kirikuelu

Tiit Kuusemaa,
Puhja koguduse diakon

Suvisted ehk Nelipühad meenutavad meile ristikiriku kunagist tormilist algust. Jumal loob üha uut. Nõnda on see ka tänapäeval, ehkki palju varjatumat moel.

Möödunud nädalavahetusel tähistas Eesti Evangeelne Luterlik Kirik oma 90. juubelit, mis ju ka mitte väga ammu toimunud murrangulise arengu algus. Loomulikult oli seesama kirik siin Eestimaal olemas juba ammu enne seda, Puhja preestril on andmeid ju 6 sajandi tagusest, antud juhul oli lihtsalt tegu kirikliku haldusreformiga. Maarahvas oli saanud orirahvast sellesama kiriku ja sakslaste abiga ja mõistagi omaenda vägeval tahtel viimaks kultuurrahvaks. Rahvaks, kes ilmutas täiesti pädevat haldussuutlikkust nii oma kiriku kui ka riigi juhtimisel.

Päris mitmekesine on olnud ka siinse koguduse elu. Peaaegu korraga, vaid nädalase vahega, tulid külla sõbrad nii põhja kui lõuna poolt. Maikuu kolmandal nädalavahetusel tuli Valga praostkonna kogudustele (kuhu ka kirikliku juhtimise järgi Puhja kuulub) külla bussitais sakslasi Saksamaalt Eschwege sõpruspraostkonnast. Ühte vanemat abielupaari, kellest mees kiriku organist, majutas oma kodus Helgi Naarits. See vahel heitliku ihurammuga üksik tragi naine andis mitmelegi tervemale-nooremale silmad ette ja sai hiilgavalt asjaga hakkama.

Samasse laupäeva langes ka meie praostkonna vaimulik laulupäev Sangastes, mis iga-aastane laulurahva tähtsündmus. Kuna saksa külalised olid hajali mööda Valga- ja Tartumaad ning samal ajal tuli sõidutada ka oma Dionysiose ansambli lauljaid, siis moodustus päris huvitav logistiline umbsõlm, kuidas kõike seda suurt harali väge edasi-tagasi sõidutada. Õnneks tuli siin appi vallavanem Vahur Jaakma ja bussijuht Arvi Müür-

sepp, kelle toel valla bussiga sai see asi ilusti korda. Ja muide, Sangaste kirikus laulsid asjaarmastajaist moodustunud saksa laulukoor mitmehäälselt nii eesti kui saksa keeles. Lõimumine missugune! Ka oma Puhja kandi lauljate tase oli silmatorkav teiste seas. Kuigi eesmärgiks polnud mõõtu võtta, kes kellest parem, vaid lihtsalt üheskoos läbi muusika väljendada seda ilusat, mis hinge ära ei mahu.

Nädal hiljem, Nelipüha eelõhtul tulid jälle külla sõbrad Soomest: bussitais Sumijaise kirikukoori lauljaid eesotsas meie kirikliku lastetöö innustaja ja toetajate Ritva ja Veiko Pasaneniga. Sel puhul toimus ka Puhja kirikus perejumalateenistus, mille käigus ristiti kaks pühapäevakooli poissi. Ja takkapihta järgmisel hommikul Suvistepüha kirikus veel üks pühapäevakooli tüdruk. Soomlastel oli muu külakostiga üle anda hinnalised käsitsi valmistatud n-ö. keppnukud, kelle abil näitemängu najal saab väga lastepäraselt sõnumit edasi anda.

Suurde suvesse edasi vaadates on veel mõndagi plaanis. Nüüd, kui lastel vahel aja kasutamisele probleemide, on jätkuvalt laupäeviti võimalus Uula huvikeskuses suvepühapäevakoolist osa saada. Täpsem teave tuleb kuulutustel.

Edasi üks suviseid tähtsündmusi on Surnuaiapäha. Tänavu langeb Jaanipäev pühapäevale. Ja nagu ikka, algab see Puhja surnuaial kell 11; eelnevalt on kirikus kell 10 armulauatalitus.

7. juulil, laupäeval kell 15 kohtume Puhja kiriklas juba vana tuttavaga, nimelt saksa emeriitpastor Winfried Schlothiga, kes tahab meid väga lihtsalt õpetada oma elujärje edendamisel kasutama ühte tõhusat käepärast instrumenti: palvet.

15. juulil, pühapäeval algusega kell 10 toimub Puhja kirikus Kuldleeripüha, mil tulevad kokku poole sajandi eest siinse altari ees õnnistuse saanud ilusad inimesed.

Spordist Puhjas

Jaak Ratt,
treener

Jalgpalliväljakult

Mai algul sai Puhja 1995–1996 aastal sündinud poiste võistkond küllakutse jalgpalliklubi FC Elva jalgpallipäevale, et olla konkurendiks FC Elva samavanuste poiste kahele võistkonnale, kes valmistuvad Eesti noorte meistrivõistluste kevadiseks võistlussarjaks.

Elva kunstkattega spordiväljakul mängis igas vanuses poisse, alates kuuendast eluaastast. Esimeses mängus kohtusime FC Elva teise võistkonnaga. Esimesel poolajal mängisime kuus poissi väljakul ja üks väravas. Vastased tahtsid meile kiirelt hakata väravaid lööma, meie kaitse aga pidas hästi. Teisel poolajal mängisime juba seitse poissi väljakul ja see tegi meie tagaliini mängu veel kindlamaks. Vastaste suureks pettumuseks kandus teisel poolajal mäng rohkem nende väljakupoolele. Esimesena löi palli vastaste väravasse Erki Vorobjovski ja teise värava Paul Kangro. Kaitseliini tööd juhtis väga kindlalt Denis Samoilov ja väravas tegi suurepäraselt tööd Ergo Lepik. Kõik meie mängijad olid väga tublid.

Väike puhkus ja siis mängisime FC Elva I võistkonnaga. Tükk mänguaega pidas meie kaitse vastase survele hästi vastu. Mitmel korral suutsid meie poisid end reaalsele värava löögi võimalusele välja mängida, aga väravat kahjuks ei suutnud realiseerida. Mäng lõppes 0:3 vastaste kasuks. Meie poisid on talve jooksul tunduvalt edasi arenenud. Kahjuks meie võimalused ei luba osaleda noorte meistrivõistluste sarjas, kuigi oskused lubaksid. Sügisel uued mängud.

Mai lõpus toimus Puhja Cup 2007 jalgpallis 8.–9. klasside vanuserühma poistele. Turniiri korraldamise eesmärgiks oli tunnustada meie põhikooli 9 klasside noormeeste pikaajalist jalgapallialast tegevust. Turniirile oli kutsutud 5 võistkonda. Tulla sai 4 võistkonda. Mängud olid väga põnevad. Enne viimast vooru oli kolmel võistkonnal võrdne arv punkte. Nõo Põhikooli võistkonna löödud 5 väravat viimases mängus Kuuste Põhikooli väravasse tagas neile turniiril esikoha. Meie poisid võitsid teise ja Luunja Keskkooli võistkond kolmanda koha. Kuuste võistkond oli neljas. Medalid said autasuks kolme parema võistkonna mängijad. Meie võistkonnas löi kõige rohkem väravaid Toomas Paavilainen. Auhinnaraha tagas Eesti Kultuurkapitali Tartumaa Ekspertgrupp.

Mis juhtus Võrtsjärve konstaablipiirkonnas?

*Alik Säde,
juhtivkonstaabel*

Puhja

2007 a mai alguses avastati Kaimi külas asuva maamaja juurest metallivargus. Varastatud metalli väärtus on 4100 krooni.

21.05.2007 teatasid Puhja valla Möisanurme küla elanikud, et Puhja-Möisanurme teel sõidavad noored beezi värvi avariitunnustega sõiduautoga. Sõidukil puudusid ka registreerimismärgid. Sõiduki roolist tabati alaealine, kellele koostati väärteoprotokoll.

29.04.2007 juhtis 1974 a sündinud meesterahvas mootorsõidukit alkoholihoobes. Sarnase teo pani sama isik toime juba teistkordselt. Alustati kriminaalmenetlust.

21.04.2007 öösel kella 02.45 teatati Puhja alevist, Piilu baarist, et tekkis tüli baari küllastajate vahel. Kannatanu pöördus traumapunkti ja juhtunu kohta alustati kriminaalmenetlust.

28.03.2007 jättis Ats (s 1956) Puhja aleviku kaupluses Turba A ja O kauba eest maksmata. Alustati väärteomenetlust.

Rannu

16.04.2007 hommikul lõhkusid alaelised Rannu vallas Ervu külas postkasti. Lõhkujatega tegeleb preventsoonikonstaabel.

13.05.2007 kuulab Ivar (s 1981) Rannu alevis oma korteris nii valjult muusikat, et rikkus sellega avalikku korda ning maaelanike kodurahu. Koostati väärteoprotokoll.

07.05.2007 a. teatas taksojuht, et meeskodanik jättis Tartu-Rannu sõidu eest arve maksmata. Alustati väärteomenetlust. Meeskodaniku isik on politseile teada.

04.05.2007 juhtis Uno (s 1941) Rannu alevikus mootorsõidukit alkoholihoobes. Koostati väärteoprotokoll.

15.04.2007 avastati Rannu vallas Kurekülas, et sõiduautoga on sõidetud mööda talivilja põldu. Alustati väärteomenetlust. Sõiduauto juht on politseile teada.

20.04.2007 avastati, et Rannu alevikust maja keldrist on varastatud tööriistakomplekt, autokummid ja mitmesuguseid hoidiseid. Vargusega tekitati kahju kokku 6900 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

23.04.2007 teatati, et Vehendi motelli tee otsas on jooksul läinud postkastid. Kahe nädala möödudes aga avastati, et postkastid on tagasi toodud ja kinnitatud endisele kohale.

09.04.2007 varastati Rannu vallas Verevi külas OÜ Ranna Farm platsilt elektrilisi tööriistu ja metalli väärtusega 24 000 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

07.04.2007 Rannu vallas Suure-Rakke külas ei välistanud koera omanik Olev (s 1957) oma koera lahtipääsemist ketist, koer hammustas teel kõndinud meesterahvast. Koostati väärteoprotokoll.

07.04.2007 kell 23.50 sisenesid Rannu vallas Rannu alevikus korterisse kaks meeskodanikku ja peksid korteri omaniku. Alustati kriminaalmenetlust.

20.03.2007 kell 01:00 rikkus Tanel (s 1989) avalikku korda, tagudes rusikatega Rannu vallas Neemiskülas korteri ust. Koostati väärteoprotokoll.

28.03.2007 kell 02.00 demonstreeris juhtimisõiguseta Artjom (s 1988) Rannu Keskkooli staadionil ja jalgpallimurul oma juhtimisoskust sõiduautoga BMW, millega kahjustas staadioni jooksuraja katet ja rikkus avalikku korda. Juhtimisoskuste lihvimist selleks mitte ettenähtud kohas karistati rahatrahviga.

Konguta

11.05.2007 teatati, et Konguta vallas Vellavere külas kinnistule pargitud kaubikul on purustatud aknad ja tuled, lõhutud parempoolne uks, katus sisse surutud, rüüstatud salong, lõhutud esimene iluvõre ja tulede ümber olevad iluvõred. Alustati väärteomenetlust. Kahju tekitanud isikud on kindlaks tehtud.

Annikorus juhtis 1976 aastal sündinud meesterahvas aasta jooksul teistkordselt mootorsõidukit alkoholihoobes. Alustati kriminaalmenetlust.

21.04.2007 juhtis Vello (s1957) Konguta-Puhja teel mootorsõidukit alkoholihoobes

07.04.2007 Konguta külas tekkis joores isikute vahel tüli, mille käigus tekitati kehavigastusi. Alustatud kriminaalmenetlust.

29.03.2007 Konguta vallas Puhja-Konguta-Elva tee ja Rannu tee ristmiku piirkonnas juhtis alkoholihoobes Sulev (s 1964) motorollerit.

Võrtsjärve konstaablipiirkonna konstaablid tänavad kõiki Konguta, Rannu ja Puhja valla elanikke, kes olid hea sõnaga toeks ajal, mil konstaablid olid Tallinnas "pronksmässul" korda loomas. Konstaablid viibisid sündmuste keskpunktis. Kõik konstaablid on terved ja tagasi tööpostil.

Jõuame kõik elusana koju

Kohe, kohe on käes jaanipäev, aasta suurim ja oodatuid suvesündmus. Pidustuste käigus tarbitakse keskmisest rohkem vägijooke, mis toob kaasa ülemeeliku tuju ning tihti ka ülemeelikusega kaasnevad valed otsused, vale tegutsemine, enda ja teiste ohtu seadmine.

Politsei on jaanipäeval väljas suuremate jõududega. Pööratakse suuremat tähelepanu liiklusohutusele. Erilisel tähelepanu all on sõidukijuhid kes seavad ohtu kaasliiklejaid enda alkoholi lembuse tõttu ja istuvad joobnuna sõiduki rooli. Paljud joobes juhtide süü tõttu juhtunud liiklusõnnetused võinuksid olema ta olla, kui sellise roolikeeraja kaaslased oleks õigel ajal vahele astunud. Hoolimatult arvatakse, et "minuga ei juhtu midagi." Aga teistega? Kui näete, et autoga läheb sõitma purjus inimene, peaksite sellest kiiresti teatama politsei tasuta telefonil 110. Alates juunikuust pakub Lõuna Politseiprefektuur kõigile liiklejatele võimaluse osaleda ise liikluse turvalisemaks muutmisel läbi avatava liiklusliini telefon numbril 14900.

Tähelepanu all on kõigi liiklusvahenditega liiklejad nii sõidukijuhid, mootorratturid, rollerijuhid, jalgratturid kui jalakäijad.

Politsei pöörab endiselt tähelepanu alaealistele, kes hilistel õhtutundidel väljas olles võivad tarbida alkoholi. Lastevanematel palub politsei oma võsukestel rohkem silma peal hoida kuna keelatud vili on ikka magus. Nii mõnelgi perel võib peo tuju politsei visiiti ära rikkuda kui joobnud lapsel politseisse järele kutsutakse.

Alaealiste poolt toime pandud liiklusväärtegude arv on viimastel aastatel hüppeliselt kasvanud. Lõuna-Eesti maakondades on rooli tagant tabatud alkoholi joobes noorukite hulk kasvanud peaaegu kaks korda. 2006. aastal kasvas laste liiklusväärtegude arv eelmise aastaga võrreldes koguni 65 protsenti ning neid registreeriti kokku üle 1900 juhtumi. Enam kui kolmandiku nendest väärtegedest teenisid lapsed lubadeta autojuhtimise eest. Noorte liikluseeskirjade rikkumiste arv jalgratturina, mopeedi- või rollerijuhina ning jalakäijana on kasvanud üle kahe korra.

Eelnevad aastad on näidanud, et varastel hommikutundidel üritatakse koju sõita täielikult kainenemata. Mõistlik oleks eelnevalt seltskonnas kokkuleppida, kes on kaine roolikeeraja. Kainel autojuhil peab jätkuma kainet mõistust kuni jaanipidustuste lõpuni.

Võrtsjärve konstaablid soovivad kõigile ilusat päiksepaiste- list jaaniõhtut.

Kordame üle ka konstaablite kontaktandmed.

Alik Säde 5330 7118, 518 9717, alik.sade@louna.pol.ee
 Jaanus Tera 5330 7119, jaanus.tera@louna.pol.ee
 Janek Lepik 5330 7117, janek.lepik@louna.pol.ee
 Tiit Treial 5330 7121, tiit.treial@louna.pol.ee

Politsei 110
 Häirekeskus 112
 Lõuna Politseiprefektuuri liiklusliin 14900

Tartumaa Arendusselts kuulutab välja

plakatikonkursi

Mida ma tahan teha koos isaga?

**Koolilaste joonistusi
 (kasutades plakatile sobivat vabalt valitud
 tehnikat) ootame soovitavalt A2 formaadis.**

Joonistuse tagumisele küljele palume märkida:
 autori ees- ja perekonna nimi, vanus, kool, klass ning telefon.

Parimatest töödest korraldatakse
 näitus ja võimalusel ka trükitakse!

Võitjatele toredad auhinnad!

Joonistused palume esitada kuni 15. septembrini 2007

kooli kunstõpetajale, valla noortekeskusesse, Tartumaa Arendusseltsi liikmete kaudu või otse tegevjuhile.

Oktoobris anname üle auhinnad iga vanuseklassi parematele:

- 7-9-aastased
- 10-12-aastased
- 13-15-aastased
- 16-20-aastased

Töid hindab 5-liikmeline žüri, kuhu kuuluvad noorteühenduste esindajad, kunstõpetajad ja Tartumaa Arendusseltsi liige.

Konkurssi toetab Avatud Eesti Fond

Lisainfo: Tartumaa Arendusselts
 Tel. 529 1171 Sille Kerner
 Tel. 514 4867 Kristina Liimand

**Pühapäeval, 24. juunil
 algusega kell 18.00,
 toimub Ulila Suveaias**

SUUR JAANIPIDU

* Toimuvad jaanipäevale omased mängud,
 võistlused ja jõukatsumised

* Esineb **tantsuklubi QUICK** Tartust
Jaanipäeva peaesinejaks on

paljude eestlaste lemmik: ansambel PS TROIKA

Peotuju hoiavale ülevale ja õhtut juhivad
 diskorid **Kristjan Veedler** ja **Mr Big**.

Söögi-joogi eest kannab hoolt publi **16 Kannu**

Ulila Suveaia jaanipidu toetavad Puhja Vallavalitsus,
 OÜ Heko Põld, FIE Urmas Luts, RING FM, Big Music Group,
 Pubi 16 Kannu, Ulila Turbatootmise OÜ

TÄNU

Armsad Puhja Seltsimaja näitetrupi liikmed!

Täna kõiki selle aja, kannatliku mee ja
 tohutu töötahte eest mis meid kõiki sel aastal sidus.

Tänu kallis Kaja, et mind Puhja kutsusid!

Paremat tõesti Tartumaal pole!

**Näiteringi OPS
 Astrid**

Juunikuu õnnesoovid

94 LAINE KIVI	Mõisanurme k.	06. 06
87 ELSA PÄASUKE	Võllinge külast	09. 06
87 HILJA RAJASTE	Nasja külast	19. 06
86 ENDLA-ALVINE KIVASTE	Puhja alevikust	10. 06
85 LEIDA LESTAL	Puhja alevikust	02. 06
84 ELLA-MARIE KRIISA	Härjanurme k.	02. 06
84 ENNO RAUD	Ulila alevikust	04. 06
84 FELIKS KRAAK	Ulila alevikust	12. 06
84 HELVI ŠIMKO	Ulila alevikust	30. 06
82 LEONID VINOGRADOV	Ulila alevikust	06. 06
82 ALEKSANDER DANILSON	Puhja alevikust	13. 06
82 ELLI MADI(MADISON)	Tännassilma k	13. 06
82 VILMA-AMANDA TSIRK	Kaimi külast	29. 06
81 JEKATERINA PÜVI	Rämsi külast	01. 06
81 LAINE HOLLAS	Kaimi külast	22. 06
81 VIRVE KUMARI	Ulila alevikust	25. 06
80 OSVALD LEHTMÄE	Ridaküla külast	12. 06
75 SILVIA RUUBEN	Puhja alevikust	20. 06
70 HIIE KÕIV	Puhja alevikust	13. 06
70 ANTONINA KACHALOVA	Ulila alevikust	16. 06

Valla uued kodanikud

Merili Päevloo
18. aprillil 2007 sündis poeg
RENE PÄEVLOO

Kristi Pallon
Almer Pallon
28. mail 2007 sündis tütar
KENELI PALLON

Pille Kase
Janno Kase
09. mail 2007 sündis tütar
KARMEN KASE

PUHJA VALLA LEHT

VÄLJAANDJA: Puhja Vallavolikogu ja Vallavalitsus
61301 Tartumaa; TEL. 730 0641
TOIMETAJA: Päivi Märjamaa, toimetaja@puhja.ee ja paivi@puhja.ee
TRÜKITUD OÜ Tartumaa Trükikojas
TRÜKIARV: 1050

TEATED

Korteriühistu Puhja Kodu otsib trepikodade remonditööde teostajat.

Info telefonidel 522 95 37, 53 479 712 või tulla neljapäeval ja reedel kell 8.00–17.00 aadressil Puhja, Nooruse 10–2.

KÜ Puhja Kodu juhatus

TÖÖPAKKUMINE

Puhja Vallavalitsus võtab tööle vabanenud kohale Ulila Keskuse juhataja töötamiskohaga Ulila alevikus.

Kandidaadilt eeldame:

- head suhtlemisoskust;
- võõrkeelte oskust (vene);
- head organiseerimisvõimet

Avaldused esitada Puhja vallasekretäriile hiljemalt 20-ndaks juuniks k.a.

Korteriühistu Puhja otsib raamatupidaja-asjaajajat.

Info telefonidel 524 99 12, 53 479 712 või tulla neljapäeval ja reedel kell 8.00–17.00 aadressil Puhja, Nooruse 10–2.

KÜ Puhja juhatus

SURNUIAPÜHA PUHJA KALMISTUL

24. juunil 2007 kell 11.00

Valla buss sõidab Puhja kalmistule 24. juunil 2007 järgmise graafiku alusel:

kell 9.30 Vihavu, Poriküla, Nasja, Rämsi ja
kell 10.00 Vösivere, Ulila, Kaimi, Möisanurme

Varastatud kääbuskukk!

Õöl vastu 12. maid murti sisse Puhja valla territooriumil asuvasse kanalasse, kust varastati haruldane valge karvane (mitte suleline) kääbuskukk.

Väljatatud on tuhkur, nugis ja rebane, kuna varas suitsetas sinist Bond sigaretti. Pooliku paki, mille leidsin kanaaiast, tagastan omanikule.

Igasugune tõene info kukekese saatusest on tasustatav.

Anonüümsus garanteeritud. Ausa inimese sõna.

Infot ootan telefonil: 53800746

23. JUUNIL KELL 20.00 KAVILDA KIIGEMÄEL

PUHJA VALLA JAANITULI

* tegevused lastele

* Kauni Kodu vimplite üleandmine

* köievedu ning muud rammu- ja osavusvõistlused

* jaaniloterii, õlu ja šašlõkk

* tantsuks mängib ansambel MATIBAND

MÄLESTAME

Jevgeni Kirsimäe 26.07.1950 – 17.05.2007

Hedvig-Kunigunde

Lauri 30.11.1922 – 31.05.2007